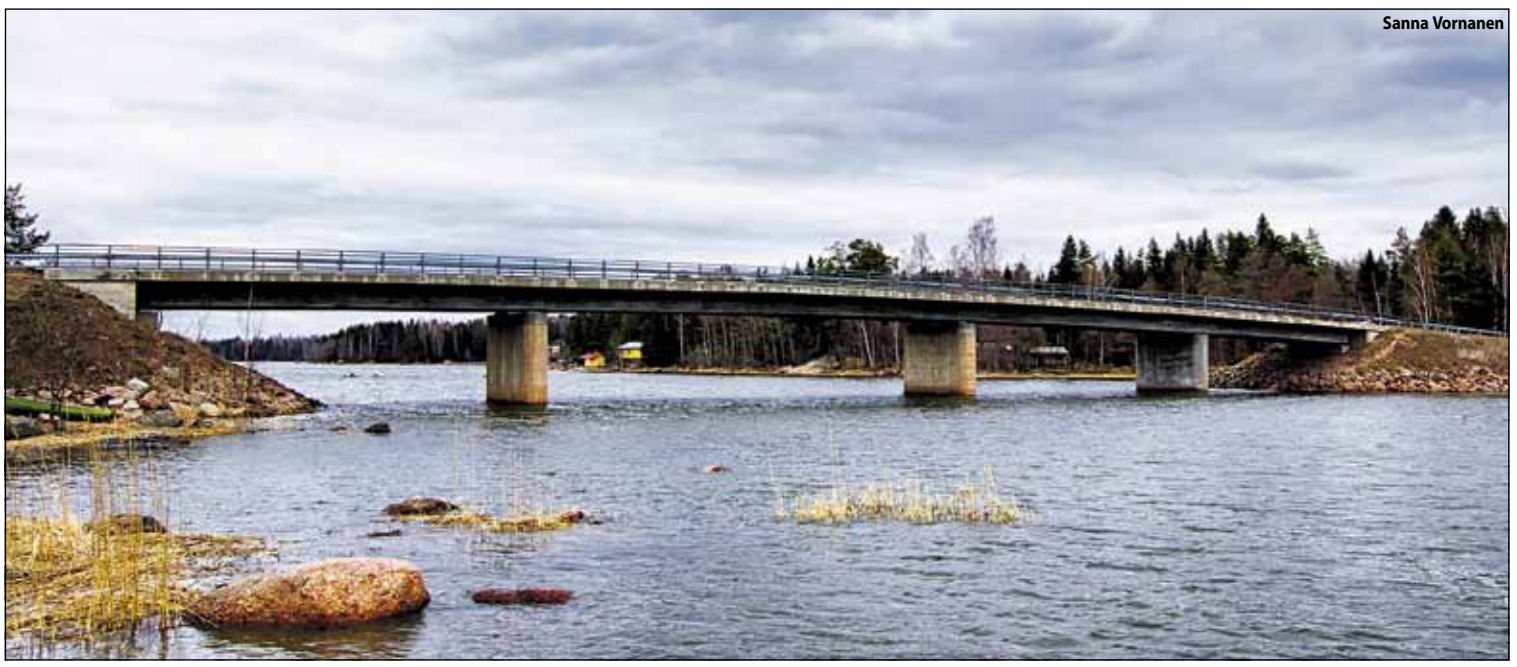
Ennen siltayhteyttä Munapirtti oli lukottomien ovien saari

Kymenlaakson
KYLÄT TUTUIKSI

Munapirtti, Mogenpört, on Pyhtään suurin ja koko maan 22. suurin saari. Saaren pinta-ala on 2280 hehtaaria ja pituutta sillä on 8,5 kilometriä. Kiinteistörekisteriin on merkitty kolme kylää, mutta käytännössä kyliä on neljä. Munapirtin kylän läntinen osa on Tuuski ja väliin jäävät pienemmät Malmin ja Hinkapyölin kylät.
- Munapirtti on metsävaltainen saari, pellot ovat olleet pieniä ja niistäkin suuri osa on nyt metsitetty, kertoo Karl, Kalle, Backman, kolmannen polven saarelainen.

Sanna Vornanen

Keihässalmeen saatiin ensin lossi ja sitten silta. Pernajasta paikalle siirretty ristikkosilta palveli liikennettä lähes kolmekymmentä vuotta, kunnes uusi, satametrinen, silta rakennettiin.

Saaren erottavat mantereesta kaksi kapeaa salmea; Keihässalmi ja Kirksalmi. Munapirtin ja mantereen väliin jää Purolanlahti ja Santaniemenselkä. Munapirtti on alkujaan ollut täysin ruotsinkielinen osa Pyhtäätä, ainoa koulukin oli ruotsinkielinen. Tänä päivänä kielisuhde on jokseenkin 50/50.

Saareen kuljettiin veneillä aina 1960 –luvun alkuun saakka, jolloin Keihässalmeen saatiin lossi. Silta saatiin vuonna 1969, jolloin Pernajan Kosken kylään 1930 rakennettu teräsristikkosilta siirrettiin salmeen.
- Saaresta ajettiin paljon puutavaraa mantereelle ja ristikkosilta oli ongelmallinen, kun tukkirekat pyrkivät juuttumaan siltaan.

Ristikkosilta sai väistyä käytöstä 1996, jolloin paikalle rakennettiin nykyinen 101 metrin mittainen silta. Keihässalmen vanha silta on edelleen käytössä Helsingin Vanhakaupungissa, jonne se siirrettiin.

Paluumuuttajat ovat entisiä saarelaisia

- Saaressa oli parhaimmillaan 480 vakituista asukasta, muistaa Kalle Backman ja jatkaa, että nyt väkeä on 170. Sotien jälkeen asukasluku kasvoi, kun Stockforsin maista lohkottiin kalastustiloja Suursaaresta tulleille evakoille.

Kallen mukaan uudet muuttajat ovat pääasiassa eläkepäiviään viettäviä entisiä saarelaisia. Saari ei nuorta polvea houkuta, sillä työmahdollisuudet Kotkassa ja Loviisassa ovat kaventuneet ja matkaa kertyy kumpaiseenkin yli 35 kilometriä.

- Kun työtä oli tarjolla, niin matka ei ollut este. Munapirtistä käytiin polkupyörällä töissä Kotkassa saakka.

Saaren oma elinkeinorakenne on vuosien kuluessa muuttunut. Aikanaan elanto tuli merestä, kunnes Kymijoen valjastaminen vei vesiltä vaelluskalat. Tilannetta on koetettu myöhemmin korjata istutuksilla.
- Ammattikalastajia oli parhaimmillaan sata, nyt enää kaksi, sanoo Kalle.

Mereltä tuli leipää muutenkin kuin kalastamalla, sillä merimiesten ammattikunta oli Munapirtin saarella huomattava.

Teollista toimintaa on ollut vähän, Långvikin höyrysaha toimi Tuuskissa vuosina 1895-1904.

Kesäasukkaat kansoittavat saaren

Kesällä väestä ei Munapirtissä ole puutetta, sillä saarella on 400 kesämökkiä ja juhannuksen aikaan väkiluku nousee yli parin tuhannen.

Palvelut ovat kuitenkin kaikonneet. Viimeinen kauppa sulki ovensa 1960-luvulla ja kylän kansakoulu kymmenen vuotta myöhemmin.

Merihotelli Mäntyniemi on sesonkien ulkopuolella avoinna viikonloppuisin ja lisäksi on muutamia ympärivuotisia vuokramökkiyrittäjiä.
- Matkailun asema saarella on ajankohtainen asia, sillä Verssonkankaan osayleiskaavan muutos on juuri ollut julkisesti nähtävillä, kertoo Kalle Backman.

Luontomatkailukohteen ja loma-asuntoalueen toteuttaminen jakaa mielipiteitä, saarelaiset haluaisivat ennemminkin säilyttää kunnan omistaman runsaan sadan hehtaarin alueen hiekkarantoineen yleisessä virkistyskäytössä.

Yksi tukki puuttuu

Merellinen vaikutus näkyy Munapirtin metsissä. Mäntyvoittoisten metsien puiden pituus ei yllä samaan kuin mantereella, sanotaan, että puista puuttuu yksi tukki.

Maapohjat ovat kivisiä, mutta kantavia ja saaren tieverkoston on hyvä.
- Edellykset kesäkohteiden korjaamiseen ovat hyvät, arvioi metsäasiantuntija Terhi Tuominen, jonka toimialueena on koko Pyhtään kunta.

Kielisuhteen takia Munapirtissä on ollut kaksi metsällistä yhdistyspohjaista toimijaa. Perinteisesti saari on kuulunut Skoksreviretin vahvasti piiriin, mutta lakimuutoksen jälkeen virta näyttää kääntyvän Kymenlaakson suuntaan.

Saarella on perinteisesti myös yhtiöiden maita, alunperin Stockforsin omistuksessa olleita alueita hallinnoi Tornator Oyj.

Sanna Vornanen

Kalle Backman on kolmannen polven saarelainen. Puu tuli tutuksi 30 vuoden aikana, jotka hän pyöritti kenttäsahaa ja höyläämöä. Höyläämön erikoistuotteeksi muodostuivat terveleppäpaneelit. Kaikkiaan Kalle laskee toimittaneensa tarvikkeet 400 saunaan.

Nuorisoa vanhan Hinkabölen aitan edustalla, 1950-luku. Munapirtin kotisivuilla, mogenport.net, etsitään tietoa valokuviin, jotka ovat löytyneet kylästä. Vanhimmat kuvat ovat 1800-luvun puolelta, mutta myös uudempiin kaivataan tietoa.